

עין משפט
נר מצוה

קעד א ב מיי פייג מהל' מאללות אסורות הלכה י סמג לאון קמה טוש"ע ייד סי קיה ספיג א:

קעה ג ד ה מיי פי"א סג הלכה כה טי טוש"ע ייד סי קיט ספיג א וספיג ב:

קעו ו ז ח טי פייג שם הל' ח סמג שם טוש"ע י"ד סי קטו ספיג א: **קעז** י מיי פי"ז שם הלכה כג סמג שם טוש"ע ייד סי קיד ספיג ז:

קעה ח ט מיי שם הלכה כד טוש"ע שם ספיג ט:

קעט י ב ג מיי שם פי"ג הלכה כג כג סמג שם טוש"ע שם:

קפ מ נ מיי פי"ז שם הל' נ סמג שם טוש"ע שם ספיג ח:

ס [מיי] פי"ב סמגטלעס מעשר הל' טז]:

קפא ע מיי פי"ג מהל' מאללות אסורות הל' ח סמג שם טוש"ע ייד סי קטו ספיג א:

קפב פ מיי שם פי"ז הלכה כג סמג שם טוש"ע ייד סי קיד ספיג א:

קפג צ מיי פי"א מהל' טומאת

הלכה א סמג עשין רמז: **קפד** ק מיי פי"ג מהל' מאללות אסורות

הלכה א סמג לאון קמה טור ייד סי קיד:

קפה ר מיי שם הלכ' כג סמג שם טור ש"ע י"ד סי פג סעי' ו:

רבינו חננאל

אבל חלב מותר בחותם אחד.
בשר יין תכלת סימן חב"י"א אסורים בחותם אחד
חלתית מוריים פת גבינה סימן חמפ"ג מוריים בחותם אחד.
ושמואל אמר בשר יין תכלת אסורים בחותם אחד.
אבל מוריים חלתית גבינה מותרים בחותם אחד.
וקי"ל כרב:
ת"ר אין לוקחין ססוריא יין ולא מוריים ולא חתיכה שאין בה סימן ולא מלח סלקונדית בין שחורה בין לבנה ולא גבינה אלא מן המומחה
סימן ימ"ח מח"ג וכולן אם נתארח אצל בעה"ב מותר דלא שביק בעה"ב היתרא ואכיל איסורא וכ' יהושע בן לוי דאמר שגר לו בעה"ב בביתו מותר דבעה"ב ממאי דאכיל משדר ליה ולא שביק היתרא ואכיל איסורא.
ואכל סלקונדית אסיקנא לדברי האוסר שחורה ולבנה.
סבר קרבי דגים שחורים וקרבי דגים לבנים טמאים מעורבין בה.
ואמר ר' אבהו משום דר' חנניה בן גמליאל זקן היה בשכונתו והיה מחליק פניה בשומן חזיר.
עוד שנינו בספרא דמתני' הרי אלו אסורין ואין איסורן איסור הנאה.
למעוטי מאי.
לחוקיה למעוטי בידוע.
כלומר

אם נודע דודאי נתן כבבשין יין או חומץ אסורין אפי' בהנאה.
ל' יוחנן למעוטי מוריים וגבינת בית אונייקי וסתמא כר' מאיר:
משנה בשיבועית פרק כלל גדול אמרו בשיבועית קליפי רמון והגן שלו קליפי אגוזים והגרעינן יש להן שביעית ולדמיהן שביעית.
הצבע צובע לעצמו לא יצבע בשכר שאין עושין שחורה בפירות שביעית.
ולא בכבורות ולא בתרומות ולא בנבילות ולא בטריפות ולא בשקצים ולא ברמשים כו'.
עד ציירי חיה עופות ודגים שנתמנו להן מיצן טמאין מותר למכרם.
ר' יהודה אומר אף מי שנתמנה לו לפי דרכו לוקח ומוכר.
ובלבד שלא תהא אומנתו לכן.
וחכמים אוסרין.
ואמר בגמרא דילה (א) כתיב טמאים מה ת"ל וטמאים יהיו לכם אחד איסור אכילה אחד איסור הנאה.
כל דבר שאיסורו דבר תורה אסור לסחור בו.
איסורו מדברי חכמים מותר לסחור בו.
והרי חמור וגמל למלאכה הן גזילין.
ר' הושעיא נסיב ויהיב במוריים.
ר' הונא נסיב ויהיב בחלתיתא:
מתני' ואלו מותרין באכילה חלב ועובר כוכבים וישראל יושב בצד עדרו של עובר כוכבים ועובר כוכבים חולב ומביא לו ואינו חושש ואוקימנא אע"ג דאית ליה בהמה טמאה בעדרו.
וכי קאי חזי ליה ותייבי לא קא חזי ליה.
מהו דתימא כיון דהוא יתיב ניוחש דלמא מערב ביה חלב בהמה טמאה.
קמ"ל כיון דכי קאי חזי ליה מירתת ולא מערב.
והדבש מותר דליכא חשש אי משום איערובי אי מערב ביה מבאישי.
אי משום בשולי עובדי כוכבים נאכל כמות שהוא חי אי משום געולי עובדי כוכבים נותן טעם לפגם מותר.
ומדחזינן ברוב התלמוד דמוקים להו בנאכל כמות שהוא בחי אין בו משום בישולי עובדי כוכבים.
ש"מ דהא לישנא דוקא.
משום כיון דחזינן כאידך דמפרש ואמר ר' יוחנן כאידך לישנא סבירא ליה כל שאינו עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת.
הלכך בעינן בחיי לישני.
והדבדבניות.
פי' (חומר איזה חיבות) אע"פ שהן מנטפות אין בהן משום הכשר.
(ג) והלל אומר לא הוכשר.
והורה לו הלל לשמאי.
הנה הניטק מכשיר.
ושנינן התם למשקה בעי להו דהא לגת בוצר.
הכא לא בעי להו למשקה.
וטרית שאינה טרופה וציר שיש בה דגה מותרין:
ת"ד איזו היא טרית שאינה טרופה כל שראשה ושרדה ניכר שהוא מדג טמא.
איזהו ציר שיש בה דגה.
בסתרומת כילכית אחת.
בפתוחות עד שיהו שתי כילכיות.
פי' כילכית דג קטן טהור ואם מצא בבור שתי כילכיות שוטטות בו

ל"ט:

פת **למאי** ניוחש **ל"ה** ב'.
צקונטרס לא גרס האי עד מילתיה דשמואל ונראה טעמא משום דלמה יקשה זה על פת יותר מן האחרים מיהו אין צשציל כך להגיה הספרים:
יב"ח **מח"ג** **אינם** **ניקחים אלא** מן הבומחה.
ואע"ג דקא חשיב חלב הוצרך לחשוב גבינה לפי שאין טעם איסורן שזה שחלב אסור משום עירוב חלב טמא אצל טעם גבינה הוא משום גילוי דפרי' לעיל (דף לה.) מיהו לרבי ירמיה דמפרש לעיל (שס) טעם גבינה משום נלוויו חלב טמא לפרש"י קשה לרבי יהודה למה הוצרך לשנות כאן גבינה ובתוספתא קא חשיב צואת הצרייתא צמקוס חלב חמיכת דג שאין זה סימן:
תנינא **דהא** **דת"ר**.
מימה דהא מני צמתני' וישראל רואהו משמע הא לא חזי ליה כל שעתא אסור וי"ל דרואהו לאו דוקא אלא רי"ל יכול לראותו:
אי **דליבא דבר טמא בעדרו פשיטא**.
דכיון **דיושב צד** עדרו וליכא למיחש לגילוי כיון שכל עשה הוא תופסו בידו א"כ ליכא למיחש למדי מיהו היכא דיש לחוש לגילוי אסור דפרישית לעיל (ה') דמסנתת לא מהני מידי היכא דטרקי' **כדלמרי'** צגהול צתרא (צ"ק דף קטו:) **התם קא בעי דיה למשקה**.
וא"ת ודקארי לה מאי קארי פשיטא דנוצר לגת תנן וי"ל דס"ד דמקשה דה"ש צוצר לאכילה והא דנקט לגת לרצונא (דצ"ה) [דהללן דאפילו הכי לא הוכשר:

כאן

אותה תנו רבנן (א) מלח סלקונדרית שחורה אסורה לבנה מותרת דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר לבנה אסורה קירבי דגים שחורים מעורבין בה לדברי האומר לבנה אסורה קירבי דגים שחורים מעורבין בה לדברי האומר זה וזה אסורה זה וזה מעורבין
בה אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל אומר זו וזו אסורה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לדברי האומר לבנה אסורה קירבי דגים שחורים מעורבין בה לדברי האומר שחורה אסורה קירבי דגים שחורים מעורבין בה לדברי האומר זה וזה אסורה זה וזה מעורבין
בה אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל זקן אחד היה בשכונתנו שהיה מחליק פניה בשומן חזיר:
הרי אלו אסורים:
למעוטי מאי (א) לחוקיה למעוטי בידוע לרבי יוחנן למעוטי מוריים וגבינת בית אונייקי וסתמא כר"מ:
מתני' ואלו מותרין באכילה ויחלב שחלבו עובר כוכבים וישראל רואהו ויהדבש יהודבדבניות אע"פ שמנטפין אין בהן משום הכשר משקה (ב)כבשין שאין דרכן לתת לתוכן יין וחומץ וטרית שאינה טרופה (ב)ציר שיש בה דגה (ב)עלה של חילתית (ב)ויתיי גלוסקאות המגולגלין ר' יוסי אומר השלחין אסורין (ב)החגבים הבאים מן הסלולה אסורין מן (ב)ההפתק מותרין וכן (ב)לתרומה:
גמ' תנינא להא דת"ר (א)יושב ישראל בצד עדרו של עובר כוכבים ועובר כוכבים חולב לו ומביא לו ואינו חושש היכי דמי אי דליכא דבר טמא בעדרו פשיטא ואי דאיכא דבר טמא בעדרו אמאי לעולם דאיכא דבר טמא (ב)וכי קאי חזי ליה וכי יתיב לא חזי ליה מהו דתימא כיון דיתיב לא חזי ליה ניוחש דלמא מייתי ומערב ביה קמ"ל כיון דכי קאי חזי ליה אירתותי מירתת ולא מיערב ביה:
והדבש:
דבש (ב)למאי ניוחש לה אי משום איערובי מיסרא סרי אי משום בישולי עובדי כוכבים נאכל כמו שהוא חי אי משום גיעולי עובדי כוכבים (ב)נותן טעם לפגם הוא ומותר:
והדבדבניות אף על פי שמנטפות אין בהן משום הכשר משקה:
ורמינהי (ב)הבוצר לגת שמאי אומר (ב)הוכשר הלל אומר לא הוכשר ואודי ליה הלל לשמאי התם קא בעי ליה למשקה הכא לא קא בעי ליה למשקה:
וטרית שאינה טרופה:
(ט)תנו רבנן איזו היא טרית שאינה טרופה (כ)ל שראש ושרדה ניכר ואיזו ציר שיש בה דגה (כ)ל שכיילבית אחת או שתי כילביות שוטטות

חדים ואין להן חוט השדרה: כילנצים.
גדילה מאיליה צציר דגים טהורים ואס יש שם ציר (א)

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

אסורין צחוסם אחד.
לשגר ציד עובר כוכבים דכיון דצשר ותכלת דמיהן יקריס טרח ומוזיף להחליפם ועל היין לנסכו.
ואחלצ פריך לקמן:
חילטיס.
להחליק זה בזה פורתא הוא דמהני ולא טרח ומוזיף:
פס למאי ניוחש לה כלל לא גרסינן (א) [הכא אלא צמלתיה דשמואל גרסינן

לה (והכי) [והכא] גרסינן **מאי שנא גבינה כו'**:
חסיכות דג.
דמיהן יקריס ומוזיף:
שמואל כו'.
שמואל לא פליג אדרב אלא קסבר לא צריך לאסתנוי סימנא למיתני אסחיתת דג לאיסור ועל הפת להחזיר כדמפרש ואזיל:
ושמואל אמר לך חמיכת דג היינו צשר וכיון דצשר אשמועינן הרי דגיס צכלל:
ופס למאי ניוחש לה.
דניתב לה סימנא להחזיר ולמיתני חמפ"ג:
אי משום איחלופי כו'.
מאי איכא למיחש:
(ב) **כי הדדי**.
שמא יש עמו הדומה לו שפטיט לן כיון דליכא חותם לא טרח ומוזיף צמדי דלית ליה רווחא:
ה"ג **ושמואל חסיס** דג היינו צשר וסרי גוויי צשר **לא אמרינן פס למאי ניוחש לה כו'**:
אין לוקחין ימ"ח מח"ג כו'.
שמוננים שצסוריא חשידי דלא קפדי אלפני עור לא תתן מכסולס ומוצני לישראל דצריס שלקחו מן העובר כוכבים מהו אינהו גופיהו לא אכלי אסורא הלכא אס נתארח אללו מותר לאכול עמו:
שיגר לו.
צמתנה:
סלקונדרי רומי.
נחומינן שצרומי:
אוכלין אופס.
ואסור משום שמערבין זה קירבי דגיס טמא'ס וחמיכות גדולות עושין ממנה:
זקן אחד.
עובר כוכבים היה:
למעוטי צידוע.
גצי כצשין שזרכן לתת לתוכן יין וחומץ ואס בידוע שנתן יין שם אסורין אפילו צהנאה:
למעוטי מוריים.
דאסור אפי' צהנאה והך סתמ' ר"מ היא:
מתני' **והדבדבניות**.
אשכולות של ענבים:
שאינה טרופה.
שניכרין חמיכות דגיס:
עלה של חילטיס.
דהא לא מפסקו לה צסכינא:
וויית גלוסקאות המגולגלין.
ויתיס הכסוכין צכלי עגול ומתחממין ונעצרין מאיליהן כעין גלוסקא.
מגולגלין כמוט מגולגלת'ס שנתחממו ונפרו מחמת שמנן וצלע"ז מול"ש.
וצגמ' (דף מ:) פריך פשיטא לתמי ניוחש לה:
שחין אסורין.
אייתיס קמהדר.
וצגמר' (דף מ:) מפרש לה:
מן הסלולה.
הנמכרין צסל לפני החנוני אסורין.
וצגמר' (שס) מפרש שמנן עליהן יין:
מן הספסק.
מקוס כניוסן של חגגיס מלוחין:
מוסרין.
דאין מולף עליהן עד שנותנו לפניו למכור:
וכן לתרומה.
מפרש צגמ' (שס):
גמ' **יושב ישראל**.
ואפילו אין רואהו:
איערובי.
שמא עירב צו יין:
הבוצר לגת.
לדרכן צגת ולעשות מהן יין:
הוכשר.
לענין טומאה צמשקה הנולף הואיל ולכן הן עומדין ניוחא ליה צמאי דנפיק מניייהו.
ודבדבניות עלמן הן לאכילה:
כל שראש ושרדה (א) **ניכרין**.
של כל דג ודג שהדגיס ניכרין צראשן צין טמא לטהור שהטמא'ס ראשיהן דגיס טמא אין כילצית גדילה צו:

אסורין צחוסם אחד.
לשגר ציד עובר כוכבים דכיון דצשר ותכלת דמיהן יקריס טרח ומוזיף להחליפם ועל היין לנסכו.
ואחלצ פריך לקמן:
חילטיס.
להחליק זה בזה פורתא הוא דמהני ולא טרח ומוזיף:
פס למאי ניוחש לה כלל לא גרסינן (א) [הכא אלא צמלתיה דשמואל גרסינן לה (והכי) [והכא] גרסינן **מאי שנא גבינה כו'**:
חסיכות דג.
דמיהן יקריס ומוזיף:
שמואל כו'.
שמואל לא פליג אדרב אלא קסבר לא צריך לאסתנוי סימנא למיתני אסחיתת דג לאיסור ועל הפת להחזיר כדמפרש ואזיל:
ושמואל חסיס דג היינו צשר וכיון דצשר אשמועינן הרי דגיס צכלל:
ופס למאי ניוחש לה.
דניתב לה סימנא להחזיר ולמיתני חמפ"ג:
אי משום איחלופי כו'.
מאי איכא למיחש:
(ב) **כי הדדי**.
שמא יש עמו הדומה לו שפטיט לן כיון דליכא חותם לא טרח ומוזיף צמדי דלית ליה רווחא:
ה"ג **ושמואל חסיס** דג היינו צשר וסרי גוויי צשר **לא אמרינן פס למאי ניוחש לה כו'**:
אין לוקחין ימ"ח מח"ג כו'.
שמוננים שצסוריא חשידי דלא קפדי אלפני עור לא תתן מכסולס ומוצני לישראל דצריס שלקחו מן העובר כוכבים מהו אינהו גופיהו לא אכלי אסורא הלכא אס נתארח אללו מותר לאכול עמו:
שיגר לו.
צמתנה:
סלקונדרי רומי.
נחומינן שצרומי:
אוכלין אופס.
ואסור משום שמערבין זה קירבי דגיס טמא'ס וחמיכות גדולות עושין ממנה:
זקן אחד.
עובר כוכבים היה:
למעוטי צידוע.
גצי כצשין שזרכן לתת לתוכן יין וחומץ ואס בידוע שנתן יין שם אסורין אפילו צהנאה:
למעוטי מוריים.
דאסור אפי' צהנאה והך סתמ' ר"מ היא:
מתני' **והדבדבניות**.
אשכולות של ענבים:
שאינה טרופה.
שניכרין חמיכות דגיס:
עלה של חילטיס.
דהא לא מפסקו לה צסכינא:
וויית גלוסקאות המגולגלין.
ויתיס הכסוכין צכלי עגול ומתחממין ונעצרין מאיליהן כעין גלוסקא.
מגולגלין כמוט מגולגלת'ס שנתחממו ונפרו מחמת שמנן וצלע"ז מול"ש.
וצגמ' (דף מ:) פריך פשיטא לתמי ניוחש לה:
שחין אסורין.
אייתיס קמהדר.
וצגמר' (דף מ:) מפרש לה:
מן הסלולה.
הנמכרין צסל לפני החנוני אסורין.
וצגמר' (שס) מפרש שמא עירב צו יין:
הבוצר לגת.
לדרכן צגת ולעשות מהן יין:
הוכשר.
לענין טומאה צמשקה הנולף הואיל ולכן הן עומדין ניוחא ליה צמאי דנפיק מניייהו.
ודבדבניות עלמן הן לאכילה:
כל שראש ושרדה (א) **ניכרין**.
של כל דג ודג שהדגיס ניכרין צראשן צין טמא לטהור שהטמא'ס ראשיהן דגיס טמא אין כילצית גדילה צו:

חדים ואין להן חוט השדרה: כילנצים.
גדילה מאיליה צציר דגים טהורים ואס יש שם ציר (א)

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

מסורת הש"ס

(א) [תוספ' ספ"ה ע"ש], (ב) [גיטין ל: תמורה ס].
חולין ד, (ג) [תוספ' פ"ה ה"ו], (ד) [לעיל ל: (א) (פ"י א"ר) העשוי למחורה.
ערך ערך אפתק א'], (ו) [תוספתא פ"ה א, (ז) [לעיל לו.
וש"י], (ח) שבת טו.
ת. חולין לו., (ט) [תוספ' פ"ה ה"ו], (י) כ"ה גדפוס פחור, (י"א) [ויקרא יט,] (ט) צפ"א טספ:
מילה.
[נעריבן מ"ה א,]

✠

הגהות הב"ח

(א) גמ' פת גבינה מותרין צחוסם אחד מאי שנא גבינה דלא טרח ומוזיף ורי ותרי גוויי צשר לא אמרינן פת למאי ניוחש לה אי משום יכר לא טרח ומוזיף פ"ר אין לוקחין ימ"ח:
(ב) רש"י ד"ה אי כי הדדי:
(א) ר"ה כל שראש ושרדה של כל דג ודג ניכרין שהדגיס:
(ד) ר"ה צ"ח וצ"ח צ"ר דג טמא:
(א) תוס' ד"ה אי דליכא ורי דפרישית לעיל צ"צ דקף לה דצ"ח משום מקור:

✠

לעזי רש"י

מול"ש.
רבים (מורכבים מרוב שרייה בשמוגם.

✠

מוסף רש"י

הבוצר לגת.
הבוצר ענינו לדורכן צגת, דאילו הוצר לזינוקין משקה היולא מהס אין מנשויס דלא ניוחא ליה (שבות טו.).
שמאי אומר הוכשר.
כיון הנולף מהן על גביהן ואע"ג דאילו לאיצור לארץ ששות מן הסלס, גזירה שמא יצטרע צקוסות מופסות (שם) דלע"ג דלא ניוחא ליה צמשקה היולא מהס דהא לאיצור אולי גזרינן לה כו' (חולין לו:).

^[1] הוא כירשולמי פי"ז דשביעת הלכה א' (ג) נראה דמסר כאן וי"ל אפי וזה מעין העור לגת שמאי אומר הוכשר והלל אומר וכו